The Importance of Teaching with Physical Primary Sources in Social Studies

Prof. Dr. Yıldız DEVECİ BOZKUŞ
Res. Assist. Tolgahan AYANTAŞ

ANKARA ÜNİVERSİTESİ
Cumhuriyet'in İlk Üniversitesi
ankara.edu.tr

Sunum Planı

- Tarihsel Arka Plan
- Fiziksel Birincil Kaynaklarla Tarih Öğretiminin Önemi
- Öğrenci Merkezli Öğretimde Oynadığı Rol
- Fiziksel Kanıtların Niteliği
- Fiziksel Kanıtların Öğretim Ortamına Aktarılma Yolları
- Öğretmenlere Öneriler
- Tarih Eğitimcilerine Öneriler
- Sonuç

Türkiye’de Tarih Öğretiminin Önemi

- Sosyal Bilimlerde Tarih tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de oldukça önemli bir Sosyal Bilim alanıdır.
- Türkiye’de geçmişten günümüze tarihe olan ilgi daima artarak devam etmiştir.
- Atatürk’ün daha Cumhuriyetin ilk yıllarında “Tarih yazmak, tarih yapmak kadar mühimdir. Yazan yapana sadık kalmazsa değişmeyen hakikat, insanlığı şaşırtacak bir mahiyet alır” sözleri Türkiye’de tarih disiplinine verilen önemi göstermesi açısından önemlidir.

Küreselleşme ve Yeni Bir Tarih Anlayışı

- Tarih öğretimi küreselleşme çağıyla birlikte öğretmen merkezli bir tarih anlayışından
- tarihçi becerilerini geliştiren,
- kanıtları yorumlayabilen,
- kanıtları analiz eden,
- nedensellik ve empati gibi kavramlarının ön planda olduğu öğrenci merkezli bir yöne doğru evrilmiştir.

Tarih Eğitiminde Kanıt Ne Zaman Kullanılmaya Başlandı?

- 20. yy'ın ilk yarısında, Keating adındaki İngiliz tarih öğretmeni tarafından sınıf içi etkinliklerde ilk kez tarihsel kanıt kullanılmıştır.
- 1910 yılında yayımladığı «Studies in the Teaching of History» adlı kitabında Keating, çocuklara üzerinde bolca çalışabilecekleri materyaller verilmesini,
- tarihin yazılı belgelerine sorular sordurulmasını ve en önemlisi her fırsatta çocukların belgelerle yüzleştirilmesi gerektiğini savunmuştur.

Neden Kanıta Dayalı Bir Tarih Öğretimi?

- Kanıta dayalı öğrenme yoluyla öğrenciler kanıtları kendi zihin dünyasında anlamlandırır.
- Öğrenciler bu yolla bireysel tarih inşa eder.
- Pek çok Avrupa ülkesinde bu yöntem başarılı bir şekilde uygulanmıştır.
- Öğrenci kendi bilgisini inşa eder. Bu durum yapılandırmacı eğitim anlayışının gerçekleşmesini destekler.

Tarih öğretiminde neden kanıt temelli bir anlayış gerekir?

Tarih derslerinde öğrencilerin zihinlerinde mekân ve zaman bakımından çerçevesi çizilemeyen genişlikte ve soyut iken, sınıfta kazanımlarla ilişkili kanıtlarla bahsi geçen mekân ve zaman ile ilgili kavramları somutlaştıracaktır.

Tarihsel kanıtlar yazılmış tarihle yaşanmış tarih arasındaki bağları ve farkları aydınlatmada da önemlidir.

Tarih öğretiminde neden kanıt temelli bir anlayış gerekir?

Öğrencilerin edilgen olduğu hazır bilgiler geçmişe ait konuları hikayeleştirirken, kanıt kullanımı aslında kullanılan bu bilgilerin delili olup, öğrencilerin bir tarihçi gibi eleştirel bakış açısı ve çıkarımda bulunma becerilerinin gelişmesini beraberinde getirecektir.

Tarih öğretiminde neden kanıt temelli bir anlayış gerekir?

Klasik tarih öğretiminde aktif olan öğretmen olup öğrenciye edindiği bilgiyi analiz etme fırsatı verilmezken, kanıt temelli öğretimlerde öğrenciler kanıt üzerinden gerçekleştireceği zihinsel sorgulamalarla tarihsel becerilerini geliştirecektir.

Hazırlanacak etkinliklerle kanıta sorulacak soruların niteliği de oldukça önemlidir.

Ders Kitaplarında Tarihsel Kanıt Kullanımının yararları nelerdir?

Ders kitaplarında ele alınan konuların derinlemesine analizi ve eleştirilmesi mümkün olacaktır. Öğrenciler belirli bir tarihsel kanıtı inceleyerek uzun ve sıkıcı anlatımlar yoluyla ulaşabilecekleri bilgilerden çok daha fazlasına ulaşabileceklerdir.

Türkiye’de Kanıta Dayalı Tarih Eğitimi

- Türkiye’de 2000’li yıllardan itibaren pek çok ders kitabında bu yönde bir değişim vardır.
- Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı’nın Tarih dersi öğretim programında da bu hususa yer verilmiştir.
- Türkiye’de Tarih ders kitapları kanıt temelli eğitim anlayışı ile hazırlanmaya başlanmıştır.

Görsel 5.18
Halife Mehdi Dönemi’nde Basılan Para

9. Sınıf Tarih Ders Kitabı S. 154

Öğretim Süreçlerinde Tarihsel Kanıt Kullanmanın önemi nedir?

- Sosyal bilgiler dersi tüm dünya öğretim sisteminde öğrenciler tarafından bir ezber dersi olarak görülmektedir.
- Ezber ile öğrencilerin analiz yeteneğinin sınırlanması dersin sıkıcı olarak adlandırılmasındaki etkenlerden biridir.
- Bu açıdan kanıt kullanımı oldukça önemlidir.
- Üç aşamalı bir öğretim yöntemi öğrencilerin tarihsel imajlar konusunda düşünme ve tartışma becerilerini geliştirir;
  - Birinci aşamada öğrenci düşüncelerini yaşar,
  - İkinci aşamada bu düşüncelerini grup arkadaşları ile tartışır.
  - Üçüncü aşamada ise gruplar arası tartışma gerçekleşir.

Kanıtlar öğrenmeyi kolaylaştırır ve teşvik eder.

Düşünme süreçleri üzerinde de işlevsel rolü vardır.

Kanıta Dayalı Öğretimin Yararları

- Öğrenciler tutarlı bir şekilde müzakere, anlayış ve hoşgörü geliştirir.
- Farklı fikirleri keşfetme, farklı düşünme, risk alma ve fikirleri ifade etme becerilerini geliştirir.
- Bu beceriler spekülasyon yapma, çıkarım yapma, hipotez oluşturma, alternatif senaryoları değerlendirme, soru sorma, tahminlerde bulunma ve mecazi olarak düşünme yeteneklerini arttırır.
- Dengeli bir argüman oluşturma, yargıda bulunma ve analitik olarak makale yazma gibi beceriler kazanır.

Kanıt Temelli Tarih Öğretiminden Ne Beklenmektedir?

- Kanıt temelli tarih öğretimi ile birlikte öğrencilerden tarihçilerin becerilerine sahip olması ve kendi tarihsel bilgisini inşa etmesi beklenmektedir.
- Bu süreçte öğrenciler tarihi olay ve olgulara dair farklı bakış açılarına sahip birinci elden ve ikinci elden kaynaklarla/kanıtlarla karşılaşarak bilgi inşa sürecini gerçekleştirmektedir.

- Tarihsel kanıt analizinde 2 tür kaynak vardır;
- Birincil ve ikincil kaynaklar

Birincil kaynaklar;

- Kitaplar
- Günlükler
- Fotoğraflar
- Yeminli yazılı ifadeler
- Vasiyetnameler
- Yazıtlar
- Mezar taşları
- Çeşmeler
- Müzeler
- Saraylar
- Hanlar
- Köprüler vb.

- Bu kanıtları nereden bulabiliriz?
- Her yerde bulmak mümkündür?

- Müzeler, bu konuda tarihsel kanıtların merkezidir.
- Devlet kurumlarının arşivleri de bu konuda oldukça zengindir.
- İngiltere'deki Kamu Kayıt Ofisi'nin (Public Records Office) İngiliz tarihi ile ilgili birincil kaynaklar açısından bir hazine niteliğindedir.
- Benzer şekilde Osmanlı Devleti ve Türkiye Cumhuriyeti devlet arşivlerinde bulunan arşiv kayıtları ve arşiv materyali de bizlere sonsuz veri sağlayabilir.

- Birincil kaynaklar kullanmanın ne tür yararları vardır?

- Araştırmacılara göre öğretmenlerin birinci elden kaynaklar kullandıkları sınıflarda öğrenciler;
- derse daha aktif olarak katılmakta,
- belge analizi ile tarihsel yorumlama becerilerini geliştirmekte,
- bilişsel ve duyusal kazanımları üzerinde olumlu bir etki yaratmaktadır.
- Öğrenciler birincil kaynaklarla işlenen müfredatta, kendilerini tarihin bir parçası veya tarihçi gibi hissederler ve ezberin ötesinde bir algı ve zihin dünyasında olurlar.

- Birincil kaynaklar kullanmanın ne tür yararları vardır?

- Öğrenciler tarihsel kavramlarla yüzleşir.
- Öğrenciler geçmişte yaşamış insanlara aracısız dokunurlar. Öğrencilerin yaşadıkları bu deneyim onlarda birçok kazanımı ve beceriyi de beraberinde getirir.
- Eleştirel düşünme, mevcut olan bilgilerle öznel bir yapılanma yapabilme, çıkarımda bulunma, yorumlama ve bütüncül bir bakış açısı kazanırlar.

Bizler de Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Sosyal Bilgiler Eğitimi Ana Bilim Dalı olarak Fiziksel Birincil Kanıtlardan Tarih Öğretiminde yararlanmaktayız.
Burada sizlere öğrencilerimizin hazırlamış oldukları bazı örnekleri sunmak isteriz.

PAZIRIK HALISI

Dünyanın bilinen ilk halısı.

Halı, göçebe Türk bozkır yaşantısından izler taşımaktadır.

Örnekte fiziksel birincil kanıtın bir görselinin çalışma yaprağında (worksheet) kullanımı görülüyor.

Sınıf: 6
Konu: TÜRKLERİN ANAYURDU ORTA ASYA
Bu çalışma kâğıdı, *"SB.6.2.1. Orta Asya'da kurulan ilk Türk devletlerinin coğrafi, siyasal, ekonomik ve kültürel özelliklerine ilişkin çıkarımlarda bulunur."* kazanımına yönelik yapılmıştır.

GEÇMİŞİ DÜŞÜNÜYORUM

Türklerin anayurdu Orta Asya yani Türkistan'dır. Türkistan, Türklerin yaşadığı ülke anlamına gelmektedir. Orta Asya, sert karasal iklimin yaşandığı, geniş bozkırların olduğu bir coğrafyadır bozkır kültürünün gelişmesine neden olmuştur. Bu zorlu iklim koşullarında yaşayan Türk toplulukları konargöçer bir yaşam sürmüşlerdir. Konargöçerlik, coğrafi ve ekonomik şartlara bağlı olarak mevsimlere göre yer değiştirmektir. Bunun en somut delili, bozkırda yaşayan ulusların yaylakları ve kışlakları olmasıdır. Konargöçer Türkler çadırlarda yaşar, yazın yaylaklara inerler, kışın kışlaklar çıkarlardı.

Göçebe oldukları için gündelik hayatta kullandıkları eşyaların da taşınabilir olması gerekirdi. İşte bu eşyalardan bilinen en eskisi, Pazırık Halısı'dır. Pazırık Halısı, dünyanın bilinen düğümlü ilk halısıdır. Halıda yoğunlukla kullanılan ve "Türk Kırmızısı" olarak bilinen rengin, gül kök boyası ve alüminyum karışımından yapıldığı anlaşılmıştır. Pazırık Halısı, bitkisel ve geometrik motifler ile birlikte hayvan ve insan figürleri ve ata binen savaşçı motifi de kullanılarak dokunmuştur. Konargöçer Türklerin, estetik yönlerinin gelişmiş zanaatkar olduklarını, bu halı üzerinde görmekteyiz.

SORULAR

1. **Bu halıdan yola çıkarak Türklerin zanaatkar yönlerine dair neler söyleyebiliriz?**
2. **Pazırık Halısı üzerinde bulunan bu motifler sizce neden halıya işlenmiş olabilir?**
3. **Günümüzde Pazırık Halısına benzeyen halılar var mı? Varsa bu benzerliğin hâlâ var olmasının sebepleri nelerdir?**
4. **Türklerin yaşadığı coğrafyanın bu halıya etkileri nelerdir?**
5. **O dönemin koşullarını düşünerek Pazırık Halısı'nın siz dokumuş olsaydınız hangi motifleri dokurdunuz?**

KURGAN

Türklerin höyük mezarlarıdır.

Türkçe ad olan kurgana kişiler özellikle de devletin üst düzey yöneticileri at ve eyerlerle, kıyafetleriyle, yiyeceklerle ve ziynet eşyalarıyla gömülürlerdi.

Öğretmen adayları fiziksel birincil kanıtlara açıklamalar yazarak tarih öğretiminde kullanılabilecek materyaller geliştirdiler.

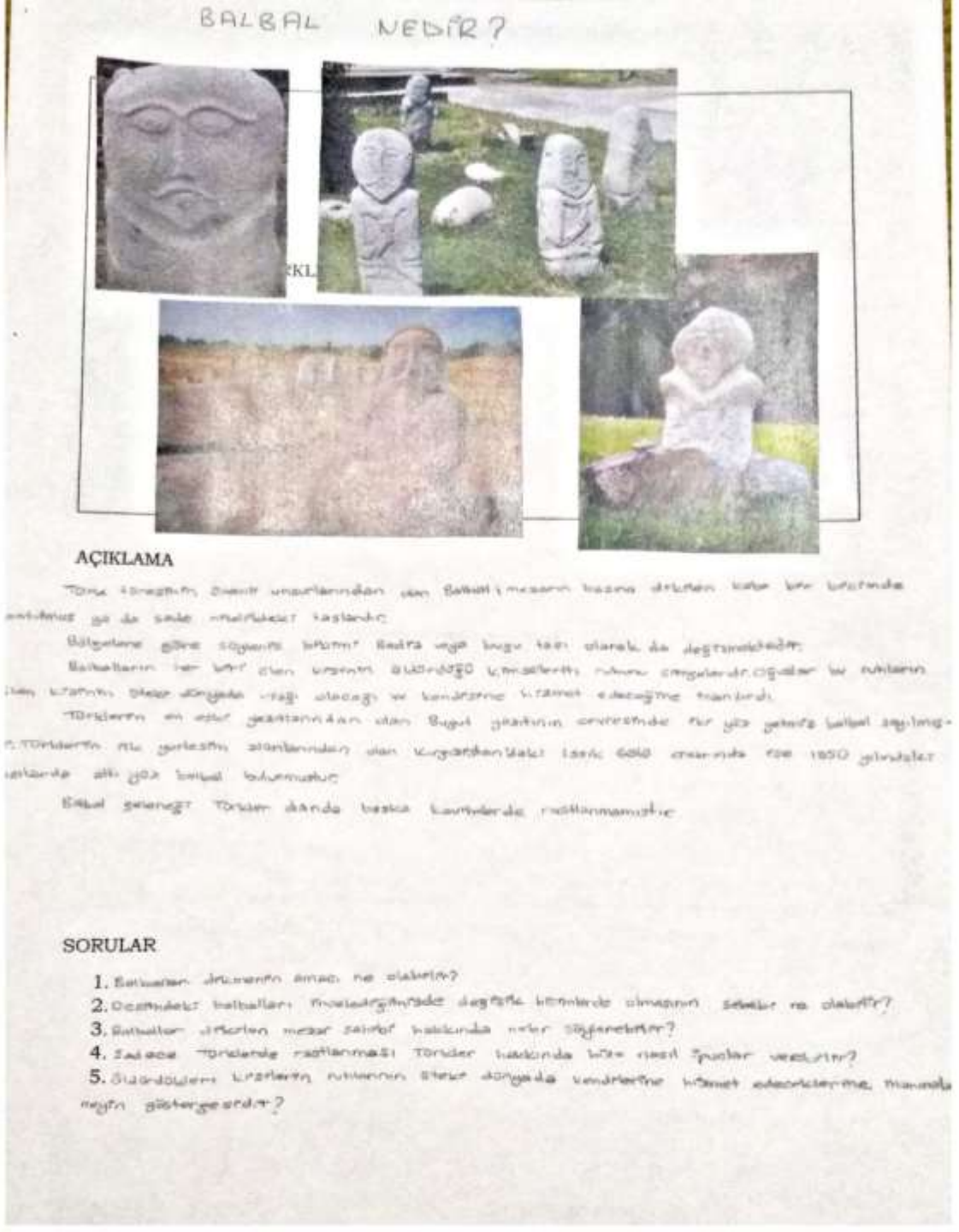

BALBAL

Eski Türklerde kişinin anılması için mezarının veya bazı kurganların etrafına dikilen taş.

Kıpçak Türklerine ait balballar günümüze ulaşmış balballardandır.

Balbal, açıklaması ve sorularının öğretmen adayı tarafından tasarlandığı bir çalışma yaprağında örneklendirildi.

BALBAL NEDİR?

AÇIKLAMA

SORULAR

1. Balbalları dikmenin amacı ne olabilir?
2. Osmanlıda balbalları mezarlığımızda değişik biçimlerde olmasının sebebi ne olabilir?
3. Balballar dikilen mezar sahibi hakkında neler öğretebilir?
4. Balbalda Türklerde resimlerinin Türkler hakkında bize nasıl ipuçları verebilir?
5. Büyüklerin Uzayların ruhunun öteki dünyada yolculuğuna hizmet edebileceğine, mezarda neyin göstergesidir?

KİL TABLETLER

Kil Tabletler, üzerine çivi yazısı yazılarak yazılır.

Sümer, Asur, Hitit Uygarlıklarına ait bilgileri kil tabletlerden almaktayız.

Kil tabletler üzerine bir çalışma yaprağı.

KİL TABLETLER

Hitit Uygarlığı'na ait Kadeş Antlaşması'nın yer aldığı kil tablet.

Sümer Uygarlığı'na ait bir kil tablet.

AÇIKLAMA

İnsanlar, yazının icat edilmesinden sonra kil tabletleri yaygın olarak kullanmaya başlamışlardır. Kil tabletlerin ana malzemesi killdir. Kil, su ile karıştırıldığında yumuşak ve esnek kıvamı gelen, kolayca biçimlendirilebilen bir topraktır. Kil tabletlerin üzerine çivi yazısı adı verilen yazılar yazılmaktaydı. Çivi yazısı, M.Ö. 3000'li yıllarda Sümer Uygarlığı tarafından bulunmuştur. İnsanlar kil tabletlerin üzerine yazı yazabilmek için, kil yumuşakken ucu düşgene benzeyen ve kalem adı verilen aletleri kullanıyorlardı. Kil tabletler sayesinde Asurlu ve Mezopotamya Uygarlıkları hakkında bilgi sahibi olmaktayız. Kil tabletler, ait olduğu dönemin; dini, sosyal, kültürel alanlarına ilişkin bilgiler vermektedir. Kil tabletler, Asur, Sümer, Hitit Uygarlıkları hakkında günümüze birçok bilgi vermektedir. Bu bilgilere göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

SORULAR

1. Çivi yazısındaki harfler neyere benzemektedir?
2. Hitit ve Sümer Uygarlığı'nın benzer yönleri, Çivi Yazısı'nı kullanmaları olabilir mi
3. Sizce Çivi Yazısı mı yoksa Latin Alfabesi mi daha avantajlıdır?
4. Kil tabletlerin bulunması, ait olduğu dönemin daha iyi anlaşılmasını sağlar mı?
5. Kadeş Antlaşması'nın yer aldığı kil tabletin bulunması, bu antlaşmanın neden bir şekilde anlaşılmasını sağlamış mıdır?

TÜRKLERDE İPEK VE KEÇE KULLANIMI

İpek Yolu’nun güzergâhında yaşayan Türklerin giyim tarzlarında, yaşam alanlarında ipek ve keçe kullanılmıştır.

Fiziksel kanıtlar estetik değerinin öğretimi vasıtasıyla kullanıldı.

TÜRK İSLAM SANATI

En görkemli dönemini Selçuklu Devleti'nde ve Osmanlı İmparatorluğu'nda yaşamıştır.

Yeni kabul edilen dinle birlikte İslamiyet öncesi Türk sanatı kendini güncellemiştir.

Fiziksel kanıtlar estetik değerinin öğretimi vasıtasıyla kullanıldı.

Türklerin İslamiyet'i kabul etmesiyle değişen sanat

İslamiyet'in kabulüyle beraber resim ve heykel sanatı eski değerini kaybetmiştir. Resim ve heykel sanatlarının yapılmamasıyla oluşan boşluk geometrik şekillerin ve bitkisel motiflerin kullanıldığı süsleme sanatı ile doldurulmuştur.

Güzel yazı yazma sanatı olan hat sanatı da bu dönemde yaygınlaşmıştır. İslamiyet'in etkisiyle Kâbe, mihrap ve cami gibi kutsal unsurlar, kandil ve ibrik gibi dinsel anlamlı eşyalar, Türk sanatında yer almaya başlamıştır. Hayat ağacı, vazoda çiçekler, cennet imgesi sayılan nar gibi bazı meyvelerden oluşan bitkisel motifler ve kutsal sayılan bazı hayvan motifleri de yine İslamiyet'in etkisiyle Türk sanatının her alanında yerini almıştır.

Türk sanatına İslamiyet'in etkisiyle giren tavana asılı bir kandil, İslam cami dekorasyonunda önemli bir unsur olmuştur. Dini açıdan önemli bir sembol olan ve abdest almada kullanılan ibrik, İslamiyet'in etkisiyle Türk sanatında görülmeye başlamış ve Türk İslam devletlerinde temizliğin sembolü olarak kullanılmıştır. İslamiyet öncesi dönemde gelişmiş olan Türk halı sanatı, İslamiyet'in etkisiyle desen biçimlerinde değişikliğe uğramıştır. Türk halılarındaki hayvan motiflerin yerini, yumuşayan dalgalı çizgiler ve biçimler almıştır.

Heykel sanatı neden değerin kaybetmiştir?

Kutsal sayılan motifler başka neler olabilir?

Hat sanatı nerelerde kullanılmıştır?

Halı gibi günlük kullanılan eşyaların üzerindeki işlemeler mimaride de kullanılabilir mi?

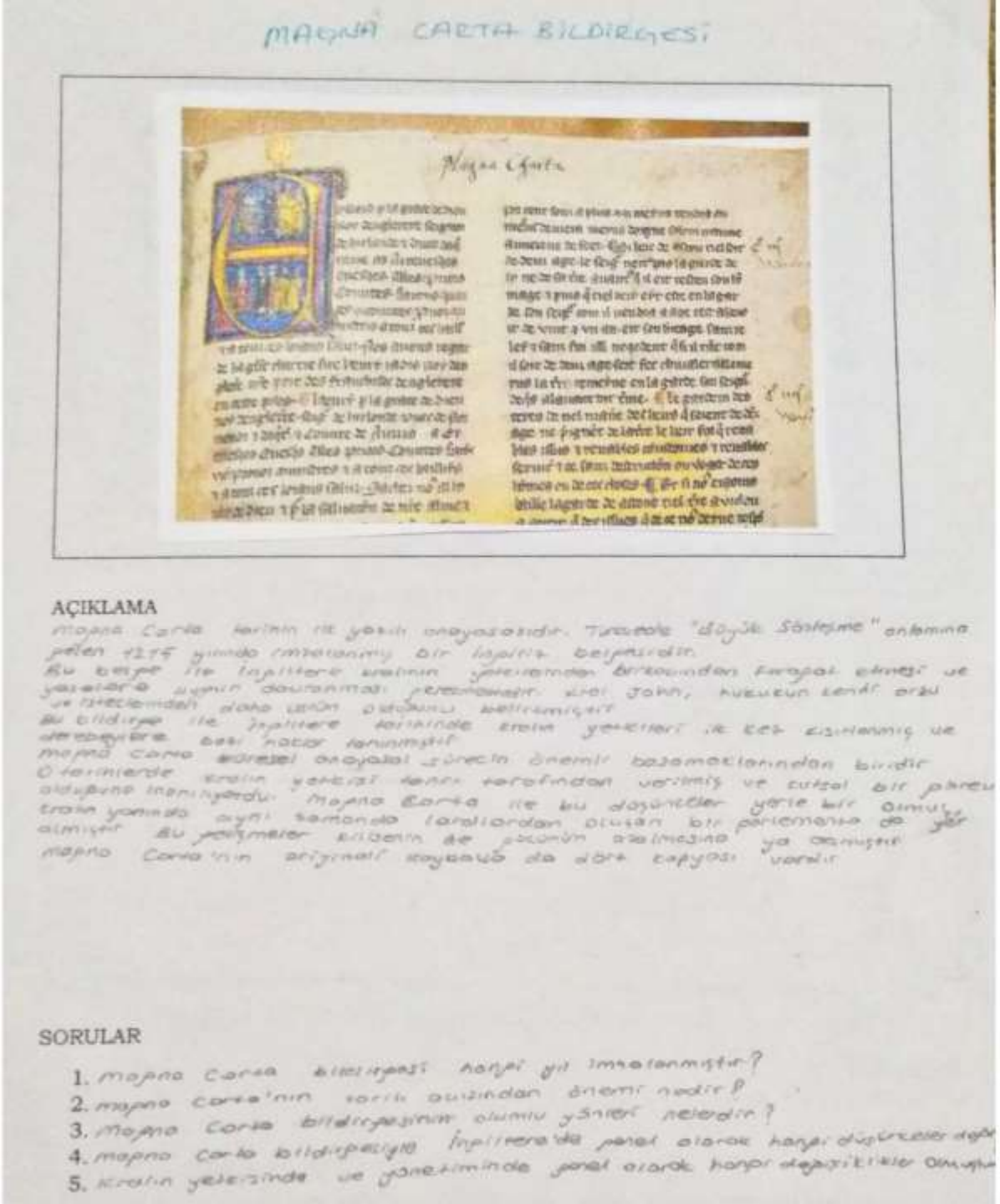
Süslemelerde kullanılan renklerin bir anlamı olabilir mi? Yoksa rastgele renkler mi kullanılır?

MAGNA CARTA

Hukukun üstünlüğüne vurgu yapan ilk hukuki metindir.

Bu belgeyle, Kral ilk kez yetkilerini kısıtlamış halka bazı hak ve özgürlükler tanımıştır.

Orijinaline ulaşılması güç olan tarihsel kanıtların görselleri çalışma yapraklarında kullanıldı.

MAGNA CARTA BİLDİRGESİ

AÇIKLAMA

SORULAR

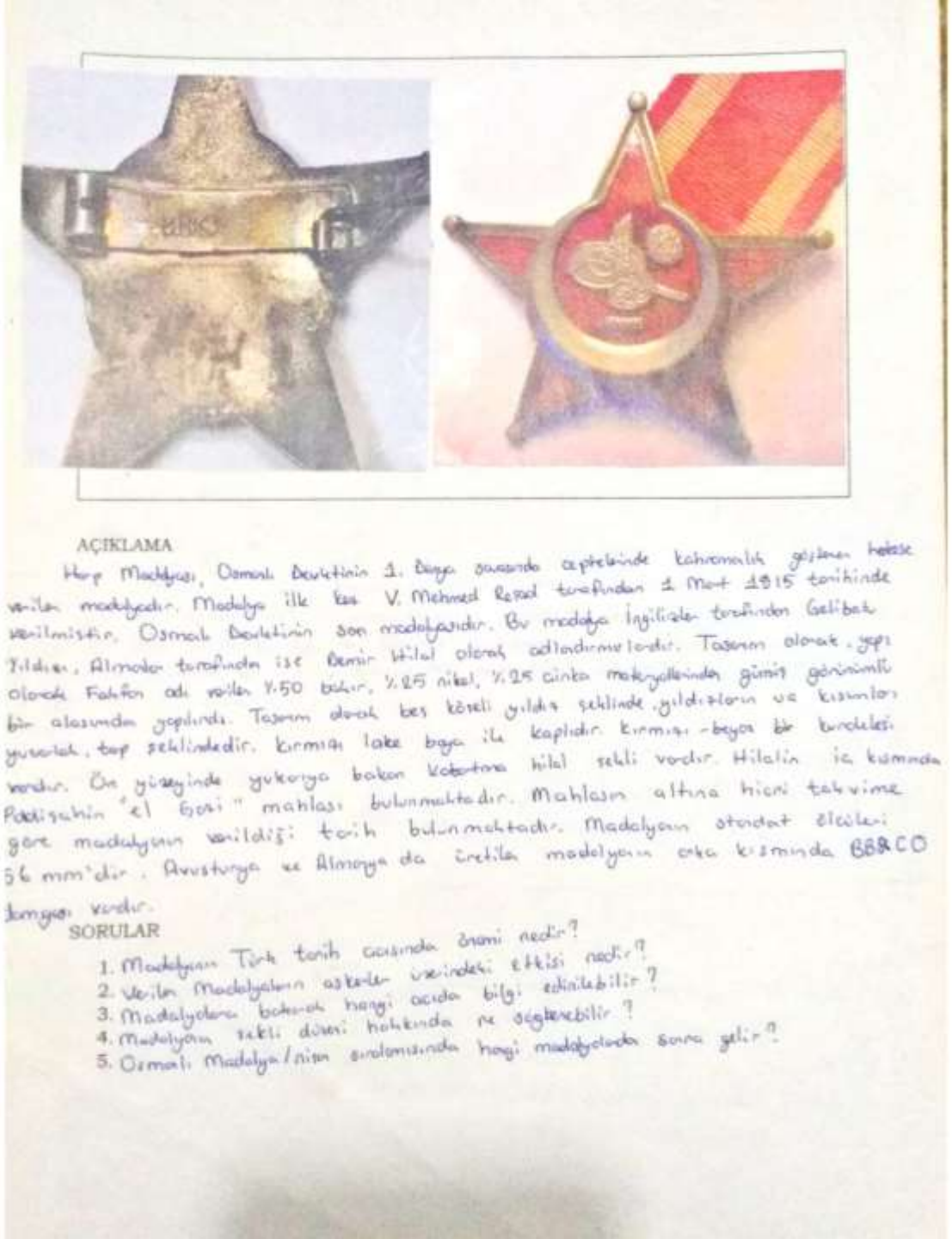
1. Magna Carta bildirgesi hangi yıl imzalanmıştır?
2. Magna Carta'nın tarihi açıdan önemi nedir?
3. Magna Carta bildirgesinin olumlu yönleri nelerdir?
4. Magna Carta bildirgesiyle İngiltere'de genel olarak hangi düşünceler değiş
5. Kralın yetkisinde ve görevlerinde genel olarak hangi değişiklikler olmuş

HARP MADALYASI

Osmanlı İmparatorluğu'nda I. Dünya Savaşı'nda cephede kahramanlık gösterenlere verilmiştir.

Madalya ilk kez V. Mehmed Reşad tarafından verilmiştir.

Madalyalar tarih öğretiminin misyonunu güçlendirmek amacıyla örneklendirildi.

AÇIKLAMA

Harp Madalyası, Osmanlı Devletinin 1. Dünya savaşında cephelerinde kahramanlık gösteren hepsine verilen madalyadır. Madalya ilk kez V. Mehmed Reşad tarafından 1 Mart 1915 tarihinde verilmiştir. Osmanlı Devletinin son madalyasıdır. Bu madalya İngilizler tarafından Gelibat Yıldızı, Almanlar tarafından ise Demir Hilal olarak adlandırılmıştır. Tasarım olarak, yapı olarak Fahrfon adı verilen %50 bakır, %25 nikel, %25 çinko malzemelerinden gümüş görünümlü bir alaşımdan yapılmıştır. Tasarım olarak beş köşeli yıldız şeklinde, yıldızların ve kısımları yuvarlak, top şeklindedir. Kırmızı lake boya ile kaplıdır. Kırmızı-beyaz bir kurdeleli vardır. Ön yüzeyinde yukarıya bakan kabartma hilal şekli vardır. Hilalin iç kısmında Padişahın "el Gazi" mahlası bulunmaktadır. Mahlasın altına hicri takvime göre madalyanın verildiği tarih bulunmaktadır. Madalyanın standart ölçüleri 56 mm'dir. Avusturya ve Almanya da üretilen madalyanın arka kısmında BBRCO ibaresi vardır.

SORULAR

1. Madalyanın Türk tarih yazımında önemi nedir?
2. Verilen madalyaların askerler üzerindeki etkisi nedir?
3. Madalyalara bakarak hangi açıda bilgi edinilebilir?
4. Madalyanın şekli dizaynı hakkında ne söylenebilir?
5. Osmanlı Madalya/Nişan sıralamasında hangi madalyalardan sonra gelir?

Ülkemiz fiziksel birincil kaynaklara erişim noktasında dünya tarihi açısından da coğrafi konumu itibariyle oldukça stratejik bir öneme sahiptir.

Sizlere bu konuda Türkiye'de Birincil Fiziksel Kanıtlara Ulaşılabilecek Merkezleri haritada göstermek isteriz.

Selimiye Cami
Edirne
Topkapı Sarayı Müzesi
Cem Sultan Bedesteni
Asker Balıkları - Atkaracalar
Samsun
Ordu
Sümela Manastırı
Batum
Ani Harabeleri
Troya Müzesi
Çanakkale
Cumalıkızık - Bursa
Çubuk Ovası
Çorum
Çifte Minareli Medrese
Kars
İshak Paşa Sarayı
Antik Kent
Bergama
Aizanoi Antik Kenti
Aşık Veysel Müzesi
Baksı Müzesi
Erzurum
Tabiat Tarihi Müzesi
Kültepe
Gök Medrese
Kula Peribacaları Tabiat Anıtı
Afyonkarahisar
Arslantepe Höyüğü
Tebriz
Efes Müzesi
Van
Konya Sille Köyü
Sungurbey Camii
Nemrut Dağı
Efes Antik Kenti
Sagalassos
Deyrulzafaran Manastırı
Efes Kent Belleği
Denizli
Anavarza Ören Yeri - Adana
Diyarbakır
Mor Yusuf Kilisesi (Surp Hovsep)
Bodrum
Sagalassos Antik Kent
Çatalhöyük
Mardin
Süryani Güneş Tapınağı
Marmaris
Fethiye
Göbeklitepe
Orhun Yazıtları - Gaziantep
Side Antik Liman
Mersin
Xanthos Antik Kenti
Noel Baba Kilisesi
Hatay Arkeoloji Müzesi
Musul
3D
Lefkoşa
Λευκωσία

CEM SULTAN BEDESTENİ

Fatih Sultan Mehmed Han'ın 1469 yılında Kastamonu Sancak Beyliği görevine gönderdiği oğlu Şehzade Cem Sultan tarafından yaptırılmıştır.

Kastamonu ilimizde hâlâ durmaktadır.

İlgili derslerde öğrenciler fiziksel birincil kaynakların olduğu bu tarz tarihi mekanlara götürülmektedir.

MERYEM ANA EVİ

İzmir Selçuk’ta bulunan Meryem Ana Evi’nde bir zamanlar Hz. İsa’nın annesi Hz. Meryem’in yaşadığı ve burada öldüğüne inanılmaktadır.

Hamile kalmak isteyen kadınlar dua etmek için de buraya giderler.

HACI BEKTAŞ VELİ TÜRBESİ

Anadolu’nun Türkleşmesi için önemli vazifeler gören, Türkleri İslamiyet’le tanıştıran Bektaşiliğin kurucusu Hacı Bektaş Veli’nin türbesi Nevşehir’dedir.

NEMRUT DAĞI

Kommagene Kralı I. Antiochos'un tanrılara ve atalarına minnettarlığını göstermek için Nemrut Dağı'nın yamaçlarına yaptırdığı mezar ve anıtsal heykellerdir.

Adıyaman ilimizde bulunur.

GÖBEKLİTEPE

Yaklaşık 12.000 yıllık geçmişiyle insanlık tarihini değiştiren, dünyanın bilinen en eski ve en büyük tapınma merkezi Göbeklitepe Şanlıurfa ilimizde bulunmaktadır.

Konya İlindeki Tarihi Mezarlar

Mardin 1882 Tarihli Surp Kevork Ermeni Mezarlığı, Papaz Der Hovsep Kendiryan'ın Mezar Taşı

Resimdeki Ermenice metin 5 satırdan oluşmakta olup, Batı Ermenice ile yazılmıştır.

Resmin üzerinde yazılı Ermenice metnin Türkçe çevirisi şöyledir;

1882 Mardin
Surp Kevork Ermeni Mezarlığı
Papaz Der
Hovsep Kendiryan'ın
Mezar Taşı

Yeni gelişmeler çerçevesinde tarihsel kanıtların kullanılabileceği ortam ve örnekler genişlemektedir.

İlteriş Kutluk Kağan'ın Yazıtı bulundu

Uluslararası Türk Akademisi ve Moğol Bilimler Akademisi Arkeoloji Enstitüsü tarafından Arkhangai bölgesi Nomgon Ovası'nda ortaklaşa yürütülen bilimsel arkeolojik kazı sonucunda, İlteriş Kağan'a adanmış kompleks keşfedildi.

https://arkeofili.com/ilteris-kagan-kompleksindeki-yazitin-bir-kismi-aciklandi/

Konya’da Grek Alfabesiyle “Türkoğlu” Yazan Yazıt Keşfedildi

Konya’da yer alan Savatra Antik Kenti’nde, 10-11. yüzyıllarda Bizans ordusu içerisinde görev alan Türk askerlerine ait olduğunu düşünülen, İslam öncesi erken dönem Türk tarihine ait Grekçe “Türkoğlu” yazan bir yazıt bulundu.

https://arkeofili.com/konyada-grekce-turkoglu-yazan-yazit-kesfedildi/

KÖKLER BELGESELİ

Alanında uzman kişiler, Türk efsanelerini ve kültürel mirasınızı anlattıkları belgesel, büyük beğeni topladı.

YURTDIŞINDAKİ TARİHİ TÜRK ESERLERİNİN TESPİTİ PROJESİ

- https://www.ayk.gov.tr/c62-projeler/tuerk-tarih-kurumu-projeleri/

Türk Tarih Kurumu Projelerinden birisi olan projenin amacı: Osmanlı Tarihi boyunca yapılmış ve bugün sınırlarımız dışındaki çeşitli ülkelerde kalmış, her biri insanlığın ortak kültür mirasının bir parçası olan taşınmaz kültür varlıklarının, envanterlerinin hazırlanması ve restorasyon projelerinin yapılması

Proje, 1998'de başladı hâlâ devam etmektedir.

Sonuç olarak kanıta dayalı öğrenme;

- Öğrencilere perspektifi tanımlamayı kazandırır.
- Birlikte ve bireysel çalışmayı ve değerlendirmeyi öğretir.
- Benzerlik ve farklılıkları öğretir.
- Hipotez geliştirmesini sağlar.
- Eleştirel düşünme, tartışma ve empati kurmasını sağlar.

Sonuç olarak;

- Son birkaç kuşakta tarihçiler, ilgi alanlarını büyük ölçüde genişletip sadece siyasi olaylar, ekonomik hayat ve toplumsal yapılarla yetinmeyerek zihniyetlerin tarihi, günlük yaşamın tarihi, maddi kültür tarihi, bedenin tarihi gibi alanlara da ilgi göstermeye başladılar.
- Böylelikle tarih anlayışına dinamik nitelikler kazandırıldı.
- Tarih yazımında gitgide daha geniş bir kanıtlar yelpazesinden yararlanıldığı,
- yeni anlayış içerisinde edebi metinler ve sözlü tanıklıkların, imgelerin ve hatta coğrafi yapıların bile tarih araştırmalarında kendilerine ait yerlerini buldukları söylenebilir.
- Tarih yazıcılığı açısından kanıt yelpazesindeki bu çeşitlilik tarih eğitiminde de farklı kanıtların tarihsel düşünmeyi geliştirmek için kullanılmasında yol gösterici olmuştur.

Teşekkürler.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ
Cumhuriyet'in İlk Üniversitesi
ankara.edu.tr